

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

Анатолій ОСТАПЧУК

“25 травня” 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД
Протокол №20 від “24” 05.2022 р.

Завідувач кафедри
Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»

Віталій ЛУЦЯК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітня програма	«Менеджмент»
Факультет	аграрного менеджменту
Розробник:	Діброва Лариса Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД

Київ – 2022 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

_____ **Анатолій ОСТАПЧУК**

“ _____ ” _____ 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

Протокол №20 від “24” 05.2022 р.

Завідувач кафедри

_____ **Віталій ЛУЦЯК**

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»

_____ **Віталій ЛУЦЯК**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ
ВІДНОСИНИ»**

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент»

Факультет аграрного менеджменту

Розробник: Діброва Лариса Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»	
Освітній ступінь:	«Бакалавр»	
Спеціальність:	073 «Менеджмент»	
Освітня програма:	«Менеджмент»	
Форма навчання:	денна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий робота	-	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування системи теоретичних і прикладних знань у сфері міжнародних економічних відносин на основі розуміння системи різноманітних господарських (науково-технічних, виробничих, комерційних, валютно-фінансових) зв'язків національних економік різних країн, що ґрунтується на міжнародному поділі праці.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є:

- розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;
- аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, структуру, механізм функціонування та класифікацію суб'єктів міжнародних економічних відносин;

- суть, типи, показники та процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування;
- форми, методи і механізми регулювання міжнародних економічних відносин;
- процеси міграції робочої сили та руху капіталу;
- проблеми функціонування світової валютної системи;
- напрями міжнародного науково-технічного обміну.

Вміти:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу;
- визначати необхідність широкого залучення національних економік до світогосподарських процесів;
- виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних відносин;
- моделювати розвиток МЕВ у системі багатостороннього співробітництва;
- оцінювати та розраховувати показники міжнародної торгівлі та визначати тенденції її розвитку;
- аналізувати методи регулювання міжнародних торговельних відносин;
- визначати особливості розвитку науково-технічного обміну, міжнародного руху капіталів, міграції робочої сили та інтеграційних процесів в міжнародних економічних відносинах.

Компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтез.
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
ЗК 14	Здатність працювати у міжнародному контексті
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	
СК 7	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту
СК 9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань
СК 13	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності
СК 14	Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності
СК 15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички

**3. Програма та структура навчальної дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма навчання					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1 МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ, ТЕОРІЯ І ГОСПОДАРСЬКА ПРАКТИКА						
Тема 1 Сутність економічної категорії міжнародні економічні відносини та процес їх формування	10	2	4			4

Тема 2 Міжнародний поділ праці як основа системи міжнародних економічних відносин	10	2	2			4
Тема 3 Світове господарство - сфера дії міжнародних економічних відносин	10	2	2			4
Тема 4 Механізм регулювання міжнародних економічних відносин	12	2	4			6
Тема 5 Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин	12	2	2			6
Тема 6 Національні системи регулювання міжнародних економічних відносин	10	4	2			4
Разом за змістовим модулем 1	64	14	16			30
Змістовний модуль 2. ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН						
Тема 7 Міжнародна торгівля	13	4	4			5
Тема 8 Міжнародні валютно- фінансові відносини	11	4	2			5
Тема 9 Міжнародні капіталовкладення	11	2	2			5
Тема 10 Міжнародна міграція робочої сили	8	2	2			4
Тема 11 Міжнародний трансфер технологій	8	2	2			4
Тема 12 Міжнародна економічна інтеграція	9	2	2			5
Разом за змістовим модулем 2	60	16	14			30
Разом за семестр	120	30	30			60

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ, ТЕОРІЯ І ГОСПОДАРСЬКА ПРАКТИКА

Тема 1

Сутність економічної категорії «Міжнародні економічні відносини» та процес їх формування

Сутність та структура курсу "Міжнародні економічні відносини"

МЕВ як економічна категорія, її місце серед інших явищ суспільного буття. Національні та інтернаціональні аспекти функціонування МЕВ. Поняття МЕВ, його генезис. Загальна характеристика етапів формування міжнародних економічних відносин. Провідні теорії МЕВ (меркантилізм, протекціонізм, вільної торгівлі, кейнсіанські, неоконсервативні, неоліберальні теорії).

Процес зародження МЕВ в рабовласницькому та феодальному суспільствах. Генезис участі Київської Русі в міжнародній торгівлі. Формування світового ринку в період капіталізму.

Розвиток всесвітніх економічних відносин в ХХ сторіччі - інтернаціоналізація господарського життя, ствердження всесвітнього ринку та формування всесвітньої господарської системи. Ринкова модель розвитку МЕВ.

Особливості включення суверенної України в систему сучасних міжнародних економічних відносин.

Тема 2

Міжнародний поділ праці як основа системи міжнародних економічних відносин

Міжнародний поділ праці як об'єктивне явище господарського життя. Сутність та основні форми міжнародного поділу праці. Міжнародний поділ праці як основа формування, розвитку та диференціації міжнародних економічних відносин. Основні теорії міжнародного поділу праці (абсолютних переваг А.Сміта, порівняльних переваг Д.Рикардо, моделі Хекшера-Оліна, неотехнологічні моделі, еkleктична модель Д.Данінга тощо).

Взаємозв'язок міжнародного поділу та міжнародної кооперації праці та виробництва. Міжнародний поділ праці як основа інтеграційних процесів в світовій економіці. Міжнародний поділ праці в територіальному та галузевому аспектах. Форми та види міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва. Міжнародна спеціалізація країн та регіонів. Економічна ефективність міжнародного поділу праці.

Передумови та особливості участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 3

Світове господарство - сфера дії міжнародних економічних відносин

Сутність економічної категорії "світове господарство". Структура та загальні закономірності розвитку, основні етапи формування світового господарства. Міжнародні економічні відносини в системі світогосподарських процесів. Україна в структурі загальносвітового та євразійського господарського простору.

Міжнародні економічні відносини як головний інструмент глобалізації економічних процесів. Національні та інтернаціональні фактори включення України в ці процеси.

Взаємозалежність як характерна риса сучасного світогосподарського розвитку. Роль МЕВ в посиленні взаємозалежності національних економік. Внутрішні та зовнішні фактори приєднання України до системи світової економічної взаємозалежності.

Глобальні виклики світової економіки: енергетичні, екологічні та демографічні проблеми, наслідки НТР, розвитку ВПК. Місце МЕВ в загостренні та вирішенні цих проблем. Перспективи участі України в розв'язанні глобальних проблем світової економіки.

Тема 4

Механізм регулювання міжнародних економічних відносин

Інтернаціоналізація господарського життя як об'єктивна передумова необхідності

регулювання сукупності міжнародних економічних відносин. Глобальні, регіональні, лібералізаційні та інші концепції регулювання МЕВ. Можливості та межі функціонування міжнародного механізму регулювання економічного співробітництва.

Принципи, методи та інструменти регулювання МЕВ. Інституціонально-правові структури в механізмі регулювання. Національні, регіональні та міжнародні підсистеми регулювання МЕВ. Класифікаційна структура суб'єктів регулювання цих відносин (фірми та інші суб'єкти господарської діяльності, держави, органи інтеграційних угруповань, міжнародні організації тощо).

Критерії ефективності регулювання МЕВ (оптимізація використання ресурсів, забезпечення економічного зростання, збільшення міжнародного обміну, підвищення життєвого рівня населення, економічна безпека).

Концептуальні основи використання Україною механізму регулювання МЕВ.

Тема 5

Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин

Визначення міжнародної економічної організації (МЕО) та їх класифікація за функціональними ознаками. Етапи формування сукупності МЕО.

Структура та основні напрямки діяльності МЕО різного типу. Інструменти впливу міжнародних, міждержавних та недержавних організацій на розвиток міжнародних економічних відносин. Можливості та межі регулювання ними економічного співробітництва країн світу.

Місце ООН в регулюванні міжнародних економічних відносин. Економічні організації системи ООН.

Міжнародні валютно-кредитні організації. Статус, структура та функціональні завдання Міжнародного валютного фонду, групи Світового банку. Європейського банку реконструкції та розвитку.

Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ): етапи розвитку, функціональні завдання, особливості рішень Уругвайського раунду, створення Світової організації торгівлі як наступниці ГАТТ.

Міжнародні неурядові організації (Римський клуб. Лондонський та Паризький клуби, «група семи» тощо) та їх вплив на розвиток МЕВ.

Економічні та політичні аспекти відносин України з міжнародними організаціями. Особливості використання кредитів МВФ, Світового банку, ЄБРР. Проблеми членства України в СОТ. Проблеми членства України в ЄС.

Тема 6

Національні системи регулювання міжнародних економічних відносин

Об'єктивні причини втручання та функції держави в сфері регулювання міжнародних економічних відносин. Національна зовнішньоекономічна політика, її інструменти та моделі (США, Японія, країни ЄС, нові індустріальні держави). Види зовнішньоекономічної стратегії (експортної експансії, імпортозаміщення, селективний розвиток, збалансований ріст тощо).

Механізм державної зовнішньоекономічної політики. Використання митних тарифів, податків, квотування та ліцензування, експортних субсидій та інших форм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Інституціональні та економіко-правові засади зовнішньоекономічної політики України.

Підприємство як основний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності. Економіко-правові засади відносин українських підприємницьких структур із світовим ринком. Підприємства з іноземними інвестиціями, промислово-фінансові групи; статус іноземних суб'єктів господарської діяльності. Спеціальні (вільні) економічні зони.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 7

Міжнародна торгівля

Міжнародна торгівля в системі міжнародних економічних відносин: торгівля товарами, послугами, науково-технічними розробками тощо. Торгівля товарами як провідна форма міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля та світовий ринок: методологічні та практичні аспекти взаємодії двох категорій. Види світових ринків: географічна та галузева диференціація. Головні фактори зростання міжнародного товарообороту на сучасному етапі.

Експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт. Основні види зовнішньоторговельних операцій. Бартер, компенсаційні угоди, зустрічна торгівля. Торговельний баланс.

Закономірності ціноутворення на світовому ринку. Інтернаціональна вартість та світова ціна. Особливості ціноутворення на світовому ринку в сучасних умовах. Види цін світової торгівлі (довідкові, біржові, контрактні, торгів тощо).

Динаміка та структура зовнішньої торгівлі України. Особливості торгівлі України з країнами Європейського Союзу в умовах функціонування ЗВТ, інших континентів. Характерні риси участі в зовнішній торгівлі окремих регіонів України. Вплив військової агресії Росії на зовнішню торгівлю України.

Тема 8

Міжнародні валютно-фінансові відносини

Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини в системі міжнародних економічних відносин. Міжнародна валютна система: сутність, структура, тенденції розвитку. Основні платіжні засоби. Конвертованість національних валют: класифікація валют за цією ознакою. Форми міжнародних розрахунків. Міжнародні валютні ринки.

Міжнародні валютні системи. Паризька та Генуезька валютні системи. Бреттонвудська та Ямайська валютні системи. Валютно-фінансова система ЄС. Платіжний баланс. Проблеми міжнародної валютної ліквідності.

Сутність, функції та види міжнародних кредитів. Міжнародний ринок позичкового капіталу. Вартість валюти і міжнародного кредиту.

Участь України в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Особливості використання гривні.

Платіжний баланс України. Джерела, структура та призначення іноземних кредитів, що одержує Україна.

Тема 9

Міжнародні капіталовкладення

Експорт капіталу як форма МЄВ, причини його вивезення. Необхідність та можливість зарубіжного капіталовкладення. Особливості вивезення капіталу.

Сутність і форми міжнародного руху капіталу. Географія і масштаби міжнародного руху капіталу.

Наслідки міграції капіталів для країн-експортерів та країн-імпортерів.

Інвестиційний клімат та його складові. Рейтинг інвестиційної привабливості: роль та значення.

Основні форми залучення іноземного капіталу. Сутність та типи ТНК. Вільні економічні зони.

Аналіз стану та тенденцій в залученні іноземного капіталу в Україні. Обсяги, структура та регіональний розподіл. Перешкоди, що стоять на заваді збільшення іноземного капіталовкладення в національну економіку. Війна з Росією, як основна перешкода залучення іноземного капіталу в економіку України.

Тема 10

Міжнародна міграція робочої сили

Міжнародна трудова міграція та світовий ринок робочої сили.

Форми міграції робочої сили. Відмінність сучасних міграційних процесів від міжнародної міграції робочої сили до середини ХХ століття. Роль НТР в посиленні міграції кваліфікованих кадрів. Вплив економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці. Основні міжнародні ринки та потоки міграції робочої сили. Транснаціональне регулювання ринку робочої сили.

Соціально-економічні та політичні наслідки трудової міграції, її вплив на розвиток країн еміграції та імміграції.

Діяльність ООН, МОП та інших міжнародних організацій в сфері міграції робочої сили.

Місце України в регіональних та світових міграційних процесах. Міграція українців в умовах війни з Росією: тенденції та структура.

Тема 11

Міжнародний трансфер технологій

Науково-технічна революція та її вплив на розвиток міжнародних економічних відносин. Структура, форми та регіональні напрямки міжнародних науково-технічних зв'язків. Ліцензії, «ноу-хау», проектні, консультаційні та інжинірингові послуги в системі міжнародних економічних відносин.

Основні форми розвитку міжнародної науково-технічної кооперації. Інтернаціональні науково-технічні програми. Вплив економічної інтеграції на міжнародну кооперацію в сфері науки та техніки (програми ЄС). Програми технічної допомоги Україні та іншим країнам.

Місце України в міжнародних науково-технічних зв'язках. Національний науково-технічний потенціал та перспективи його включення до міжнародної науково-технічної кооперації.

Тема 12

Міжнародна економічна інтеграція

Поняття міжнародної економічної інтеграції. Етапи розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми міжнародної економічної інтеграції - зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічне співтовариство.

Регіональні економічні організації як прояв інтеграційних процесів. Теорії інтеграції та регіональних економічних організацій (Я. Тінберген, Б. Баласса, А. Рагман тощо).

Дві моделі функціонування інтеграційних об'єднань в Європі – Європейський союз (ЄС) та Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Етапи розвитку, структура та функції ЄС. Маастрихтські угоди та заміна ЄЕС Європейським Союзом (ЄС).

Проблеми співробітництва ЄС з Україною (Угода про зону вільної торгівлі), перспективи розвитку взаємних економічних зв'язків.

Формування північноамериканського господарського комплексу (НАФТА). Інші інтеграційні угруповання (ЦЕФТА, ЧЕС, АСЕАН, південноамериканські та африканські економічні блоки). Особливості зовнішньоекономічної політики України по відношенню до цих угруповань.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підтвердження теорій абсолютних і відносних переваг	3
2	Підтвердження теорій конкурентних переваг	2
3.	Обґрунтування сучасних теорій розвитку міжнародної економіки	2
4.	Обґрунтування методики проведення аналізу міжнародної торгівлі та розрахунок зовнішньоторговельного обороту, балансу та сальдо зовнішньоторговельного балансу України	4

5.	Обґрунтування структури та змісту платіжного балансу	2
6.	Аналіз конкурентоспроможності експортної продукції	3
7.	Розрахунок ефективної ставки мита	2
8.	Розрахунок демпінгової маржі і шкоди від демпінгу	2
9.	Обґрунтування політики курсоутворення та розрахунок кросс курсу валюти.	2
10.	Визначення валютної ефективності експорту та імпорту	4
11.	Обґрунтування ефектів міжнародної економічної інтеграції та обрахування позитивних і негативних наслідків від неї	4
12.	Підтвердження теорій економічної глобалізації	2
	Разом	30

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Питання до іспиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

1. Предмет дисципліни “Міжнародні економічні відносини”
2. Специфіка методів дослідження економічних процесів на міжнародному рівні.
3. Міжнародні економічні відносини як елемент структури світового господарства
4. Поняття міжнародного поділу праці, його типи та компоненти
5. Історико-еволюційний розвиток світового господарства
6. Поняття « відкритої економіки»
7. Сутність і структура середовища міжнародних економічних відносин
8. Фактори, що формують природно-географічне середовище міжнародних економічних відносин
9. Фактори, що формують політико-правове середовище міжнародних економічних відносин
10. Фактори, що формують соціально-культурне середовище міжнародних економічних відносин
11. Принципи розвитку міжнародних економічних відносин
12. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин
13. Поняття міжнародної торгівлі
14. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі
15. Методи міжнародної торгівлі
16. Міжнародні торгово-посередницькі операції
17. Ціноутворення в міжнародній торгівлі
18. Вплив зовнішньої торгівлі на функціонування національної економіки
19. Принципи та цілі регулювання міжнародних торгових відносин
20. Методи регулювання міжнародних торгових відносин
21. Основні принципи Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (ГАТТ)
22. Сутність і форми міжнародного руху капіталу
23. Географія і масштаби міжнародного руху капіталу
24. Транснаціональні корпорації
25. Необхідність та можливість зарубіжного капіталовкладення
26. Наслідки міграції капіталів для країн-експортерів та країн-імпортерів
27. Інвестиційний клімат
28. Вільні економічні зони
29. Організація зовнішнього валютного ринку
30. Учасники угод на валютному ринку
31. Платіжний баланс
32. Валютні курси і фактори, що їх визначають

33. Міжнародні системи валютних курсів
34. Еволюція світової валютної системи
35. Правові аспекти укладення зовнішньоторговельних договорів купівлі-продажу
36. Структура та зміст зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу
37. Поняття міжнародної міграції робочої сили
38. Розвиток міжнародної міграції трудових ресурсів як форми міжнародних економічних відносин
39. Наслідки міжнародної міграції трудових ресурсів для економіки країни-експортера
40. Наслідки міжнародної міграції трудових ресурсів для економіки країни-імпортера
41. Державне регулювання міжнародної міграції
42. Основні умови міжнародної трудової угоди
43. Міжнародна передача технологій: поняття та місце в сучасних міжнародних економічних відносинах
44. Правовий захист інтелектуальної власності
45. Форми міжнародного обміну технологіями
46. Механізм зниження податкових втрат у процесі міжнародної передачі технологій
47. Сутність і особливості міжнародної економічної інтеграції
48. Види торгово-економічних союзів
49. Економічні наслідки вступу країн до торгово-економічних союзів
50. Інтеграційні процеси в Європі
51. Інтеграційні процеси в Північноамериканському регіоні
52. Співробітництво в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні
53. Інтеграційні процеси в Південній Америці
54. Угоди про вільну торгівлю України з країнами світу: ЄС, Канадою, Туреччиною тощо.

**Типовий екзаменаційний білет
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»**

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр»	Кафедра	Екзаменаційний білет №1	«Затверджую»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Адміністративного менеджменту та ЗЕД 2022//2023 навч. рік	З дисципліни Міжнародні економічні відносини	Завідувач кафедри Луцяк В.В. Протокол № 20 від 24.05.2022 р

I. Екзаменаційні питання

1. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин
2. Наслідки міжнародної міграції трудових ресурсів для економіки країни-експортера

II. Тестова частина завдань

Питання 1.

	Міжнародні економічні відносини об'єднують:
1.	науково-технічні зв'язки національних економік різних країн, що ґрунтуються на міжнародному поділі праці;
2.	систему різноманітних господарських зв'язків національних економік різних країн, що ґрунтуються на міжнародному поділі праці;
3.	валютно-фінансові зв'язки національних економік різних країн, що ґрунтуються на міжнародному поділі праці;
4.	комерційні зв'язки національних економік різних країн, що ґрунтуються на

	міжнародному поділі праці;
5.	грошово-кредитні зв'язки національних економік різних країн, що ґрунтуються на міжнародному поділі праці.

Питання 2.

	Вкажіть формулу, за якою визначається експортна квота:
1.	$E_k = (\text{Обсяг експорту за рік} / \text{Величина ВВП за відповідний період}) \times 100;$
2.	$E_k = (\text{Величина ВВП за рік} / \text{Обсяг експорту за відповідний період}) \times 100;$
3.	$E_k = (\text{Вартість експорту} / \text{зовнішньоторговельний оборот}) \times 100;$
4.	$E_k = (\text{Національний доход} / \text{Вартість експорту}) \times 100.$

Питання 3.

	Загальні принципи міжнародної економічної діяльності – це:
1.	загальновизнані правила, яких дотримуються всі учасники міжнародних ділових операцій;
2.	найбільш пріоритетні цілі зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
3.	зовнішньоекономічні пріоритети стратегічного розвитку держави.

Питання 4.

	Національні принципи міжнародної економічної діяльності закріплені у:
1.	статуті кожного підприємства;
2.	договорів про спільну діяльність;
3.	міжнародних договорах;
	законодавчих актах країн.

Питання 5.

	В Україні національні принципи зовнішньоекономічної діяльності закріплені у:
1.	міжнародних договорах;
2.	Законі «Про режим іноземного інвестування»;
3.	Законі «Про митну справу в Україні»;
4.	Законі «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Питання 6.

	Специфічні принципи міжнародної економічної діяльності:
1.	діють на певному етапі життєвого циклу міжнародного проекту;
2.	є обов'язковими для виконання усіма учасниками міжнародних ділових операцій;
3.	закріплені у відповідних міжнародних правових актах і є обов'язковими для виконання усіма державами, які підписали той чи інший акт;
4.	закріплені у національному законодавстві кожної держави.

Питання 7.

	Найбільш повний перелік принципів міжнародної економічної діяльності міститься в:
1.	Генеральній угоді про торгівлю і тарифи (ГАТТ);
2.	Хартії економічних прав і обов'язків держав;
3.	Білій книзі;
4.	Угоді про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС.

Питання 8.

	Теза «Багатство країни вимірюється кількістю золота та срібла, якою вона володіє» характеризує:
1.	модель Д. Х'юма;
2.	теорію абсолютних переваг;
3.	теорію меркантилізму;
4.	теорію відносних (порівняльних) переваг.

Питання 9.

	Теза «Основою багатства націй та народів є міжнародний поділ праці та відповідна йому спеціалізація різних країн на виробництві тих товарів, щодо яких вони мають абсолютні переваги» належить:
1.	Д. Рікардо;
2.	В. Леонт'єву;
3.	А. Сміту;
4.	М. Портеру.

Питання 10.

	Теза «Через те, що країни з більшою територією зазвичай мають різноманітніші кліматичні умови та природні ресурси, вони загалом ближчі до економічної самодостатності, ніж малі за розміром країни» характеризує:
1.	теорію меркантилізму;
2.	теорію розміру країни;
3.	парадокс В. Леонт'єва;
4.	теорію Хекшера-Оліна.

III. Аналітично-розрахункове завдання

Ставка митного тарифу на іноземну техніку становить 30%, на складові техніки – 1%. Вартість складових техніки становить 20% вартості техніки. Розрахуйте ефективний рівень тарифу.

7. Методи навчання

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання: лекції, практичні і семінарські заняття, кейси, самостійна робота, курсовий проект.

8. Форми контролю

Контроль набутих знань здійснюється у таких формах: поточного контролю на практичних заняттях (опитування, тестування, виконання ситуаційних завдань), модульного контролю (контрольна робота після вивчення навчального матеріалу, об'єднаного в модуль чи змістовий модуль), підсумкового контролю – екзамену.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R**_{дис} (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R**_{нр} (до 70 балів): **R**_{дис} = **R**_{нр} + **R**_{ат}.

9. Методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Міжнародні економічні відносини». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1424>
2. Діброва Л.В., Кузьменко С.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи студента з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» / Л.В. Діброва, С.В. Кузьменко. - К.: «ЦП «Компринт». – 2018. – 29 с.
3. Діброва Л.В. Кузьменко С.В. Методичні вказівки для проведення практичних та семінарських занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» / Діброва Л.В., Кузьменко С.В.- К.: «ЦП «Компринт». – 2019. – 42 с.

10. Рекомендована література

з дисципліни „Міжнародні економічні відносини”

Базова

1. Міжнародні економічні відносини : підручник / за наук. ред. А. А. Мазаракі, Т.М. Мельник / Т. М. Мельник, Л.П. Кудирко [та ін.]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - 2018. - 612 с.
2. Владіміров С. Міжнародні економічні відносини. – К.:ЦНЛ. – 2019. –256с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини : запитання та відповіді : навчальний посібник / за ред. Ю. Г. Козака, Т. Спорека, М. А. Зайця. – 5-те вид. перероб. та доп. - Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 332 с.
4. Горбач Л., Плотніков А. Міжнародні економічні відносини. – К.: Кондор, 2017. – 432с.
5. Діброва Л.В., Кузьменко С.В. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник / Л.В. Діброва. – К.: «Компринт», 2016. – 345 с.
6. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика : підруч. / А. С. Філіпенко. - Київ : Либідь, 2019. - 960 с.

Допоміжна

1. Зінчук Т., Горбачова І., Ковальчук О. та ін. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Т. Зінчук та ін. - К. : «Центр навчальної літератури», 2019. – 512 с.
2. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. - 9-те вид., стер. - К. : Знання, 2019. - 469 с.
3. Шталь Т.В. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь та ін. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.
4. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
5. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Н. І. Патица, О. В. Мартинюк, Д. Г. Кучеренко. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 560 с.
6. Войнова Є.І. та ін. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. - Одеса : ОНУ, 2015. - 304 с.
7. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2015. – 395с. – («Вища освіта ХХІ століття»).
8. Муді Р., Поліводський О. Експортно-імпорتنі операції з країнами ЄС: Сільгосппродукція (посібник з правових питань). – К.: Європейська комісія, 2015. – 112 с.
9. Новицький В. Є., Плотніков О. В. Динаміка зовнішніх боргових зобов'язань України. - К.: Політ. думка, 2014. - 332 с.
10. Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності підприємства: Підручник. – К.: Лібра, 2012. – 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-zakordonnikh-sprav-ukraini>
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-infrastrukturi-ukraini>
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua>
11. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» URL: <http://www.apk-inform.com/ru/analityc>.
12. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. URL: <http://minrd.gov.ua/>.